

Niels Hemmingsens prædiken 2. søndag efter Helligtrekonger

Taler

Niels Hemmingsen
Teolog

Omstændigheder

Prædikentekst

Johannesevangeliet kapitel 2, vers 1-11

Christian 3's Bibel (1550)

Johannesevangeliet, kapitel 2, vers 1-11

PAA den tredie dag / bleff it Brøllup i Cana vdi Galilea / oc JEsu Moder vaar der. JEsus oc hans Disciple bleffue ocsaa indbødne til Brøllup. Oc der dem sattedis Vin / siger JHesu Moder til hannem: De haffue icke Vin. Jesus siger til hende: Quinde / huad haffuer ieg met dig at gjøre: Min Time er icke endnu kommen.

Hans Moder siger til Tienerner: Huad som hand siger eder / det gjører. Oc der vaare sex Vandkar aff Steen sætte effter Jødernis renselsis skick / oc der gick vdi huert / to eller tre Maader. Jesus siger til dem: Fyllder Vandkarrene met Vand. Oc de fyldede dem til det øffuerste.

Oc hand siger til dem: Øser nu / oc bærer til Køgemesteren. Oc de bare frem. Men der Køgemesteren smagede den Vin / som vaar Vand / oc vidste icke hueden hand kom / men Tienerner viste det / som øsde Vandet / Da kalder Køgemesteren Brudgommen / oc siger til hannem: Huer mand giffuer først den gode Vin / oc naar de ere bleffne druckne / den som ringere er / Du haffuer foruaret den gode Vin indtil nu.

Dette er det første tegn der Jhesus gjorde / som skeede i Cana vdi Galilea / oc hand obenbarede sin Hærlighed / Oc hans Disciple trode paa hannem.

Forklaring paa dette Euangelium.

DEtte Euangelium er en part aff Christi Historiæ / i huilcken hand vdi it Brøllup faar huer Mand obenbarer sin Herlighed / Fordi det dette Jer tegn / at hand omuender Vand til Vin / obenbarer hand sin Guddommelige Nature / Forklarer sit Embede huad det er / Oc stadfester det met sin Lærdoms vished / lige som met it Guddommeligt Indsegel. Sin Guddommelige Nature beuiser hand her met / at hand met it Ord omuender Creaturernis Nature: Thi effter hans befalning bliffuer Vandet omuent til Vin.

Sit Embede giffuer hand tilkiende / i det at hand hielper de vedtørffuendis / da hand bliffuer ombedet. Sin Lærdoms Vished stadfester hand ocsaa met dette Jer tegn / lige som met it Breff oc Segel: Thi paa det at ingen skulde tuile at hans Lærdom io vaar viss oc aff Himmelen / da gjør hand en Guddommelig Gierning / som giffuer hans Lærdom Vidnesbyrd / huor aff Disciplene stadfestis oc styrkis i deris Tro. De Artickler som wi vdi dette Euangelij Forklaring ville forhandle / skulle vere fire.

Den Første.

Om Brøllups Høytid.

Den Anden.

Om Ecteskaff som nu er begynt oc stadfest.

Den Tredie.

Om dette næruerendis Mirakel / met sine omstandige vilkaar.

Den Fierde.

Om de Liffs Regle oc Exemple som her aff kunde tagis.

Om den Første.

Efterdi ieg haffuer taget mig for at tale om Brøllup / da vil ieg ordentlige forhandle disse stycker effter huer andre / som ere: Først imellem huilcke Personer Naturen oc Gudelighed tilsteder Ecteskaff aff maa skee. Dernæst / huorlunde de som ville bliffue Ectefolck skulle begynde deris Ecteskaff.

For det tredie / met huordant oc met hues samtycke oc beuilling det skal skeep. For det fierde / huorfaare det skal obenbare forkyndis / oc skeep i den Christne Kircke oc Menighed: For the sidste / huorledis Brøllups Verdscaff oc Høytid bør at holdis.

VDI de Personer som ville giffue sig vdi Ecteskaff / skal mand ansee oc giffue act paa fire ting / som ere:

Frendscaff oc Suogerscaff / Religion / oc Naturlig krafft oc førighed som vdkreffuis vdi Ecteskaff. Huad Frendscaff oc Suogerscaff vedkommer / skulle de icke tilstedis vdi Ecteskaff / som høre hin anden nær til vdi de Frendscaff oc Suogerscaffs Led / som ere forbødne vdi Mose Low.

Der foruden er det icke heller tilbørligt at offuertræde de Led som Verdslig Øffrighed haffuer forbødet. Huad Religionen vedkommer / oc huorledis mand der vdi skal vel see sig saare / lærer off Abrahams oc andre helligis Exempel. Item Pauli forbud / Disligeste stor fare som der aff kand komme / oc mange gruelige fald.

Den tid Abraham vilde vduelle sin Søn Isaac en Hustru / sagde hand til sin ældste Suend Eleeser / som vaar Forstandere i hans Hus / at hand icke skulde tage hans Søn Isaac en Hustru vdaff Canaans Døttre / men hand skulde drage hen til hans Slect / oc der tage hannem en Hustru: Thi Abraham viste vel huad ont oc wlycke der kommer vdi Huset aff wlige Religion / Thi her aff kommer Kiff og Trætte / Guds Bespaattelse / Forhindrelse vdi den rette Guds tjeneste oc Bøn

Pauli Forbud lyder saaledis: Drager icke i det fremmede Aag / Met de Vantro. Thi huad omgengelse haffuer Retfærdighed met Wretfærdighed: huilcket icke aleniste skal forstaaes om Lærdommen / men om all Samquem iblant Menniken her i Verden. Huo som rører ved Beg / siger Syrach / hand besmittis der aff.

Det skal icke vel kunde vere mueligt / at den som omgaas met wgudelige Folck / hand io skal bliffue besmittet oc forgiffuet af dennem.

At der kommer megen fare oc forskreckelige fald aff wlige Ecteskaff / beuiser

Salomonis Exempel / huilcken der aff omgengelse met Hedenske Quinder / bleff en Affgusa dyrckere. Det beuiser Kong Achabs Exempel / som aff sin wgudelige Dronnings Jesabels tilskyndelse / saa faar stormede oc tirannuserede / at hand icke gruedis ved at ihielsla HERRens Propheter oc endelige falt vdi euig Fordærffuelse: Saadant kand en wgudelig Quindis Ondskaff vdrætte.

Hid hen hører ocsaa Børnetuct / huilcken der icke knd vere ræt og skickelig naar Forældrene ere wens vdi Religion oc Guds tieniste. Thi huor det er saadant wligt Ecteskaff / da bliffue enten Børnene slæt wgudelige / oc foracte alt Religion oc Guds tieniste: Eller oc de bliffue Glisnere oc Øyenskalcke / naar de icke tørre for den ene aff deris Forældre / dristelige bekiende huad de vide oc Tro.

Naturlig Krafft oc Styrcke vdkreffuis ocsaa aff de Personer som ville giffue sig i Ecteskaff / at den ene icke skal bedrage den anden / naar den naturlige Krafft oc Styrcke er foruisnet oc fordærffuet / enten aff Siugdøm / eller Kuld / eller andet saadant / eller der er anden skrøbelighed vdi Naturen / saa at nogen icke er bequem oc duelig at beuise Ecteskaffs veluillighed.

MAade oc vey / huorledis de som ville vere Ectefolck skulle begynde deris Gifftermaal / lærer Exempel / Gudelighed oc Høffuiskhed / Thi disse try stycker lære / at mand icke skal begynde sit Ecteskaff aff Lætfærdighed / som offte skeer / eller i Druckenskaff / eller aff Wtuct oc Løssactighed.

Abraham lader bede om Rebecca til sin Søns Hustru / hendis Forældre samtycke det / Der effter forhøre de Pigens samtycke oc Isaac faar hende sig til sin Hustru. Jacob tien Laban vdi lang tid oc forhandler hos hannem / om hans Daatter til Ecte / huilcken de hanem samtycke / Til deris beuilning kom ocsaa Pigens Høffuiske samtycke / saa at hun giffuis hannem til Ecte. Det samme vdkreffuer ocsaa Gudelighed / Thi lige som det fierde Budord vdkreffuer / at mand skal ære Forældrene: Saa vil det ocsaa at Forældrene skulle haffue denne Myndighed / at de skulle forsee Børnene til Ecteskaff / oc Børnene skulle intet her vdi giøre / vden Forældrenis samtycke / dem til Forhaanelse oc Bespaattelse.

Lige saa indgiffuer ocsaa Menniskens Nature oc lærer alle Menniske / at denne Samquem vdi Ecteskaff skal vere Høffuisk oc Ærlig / som icke maa endis eller opløsis før end Døden / vden saa er at der kommer Horeri til / Thi formedelst Horeri opløsis dette Baand.

NAar mand nu saaledis effter denne maade oc vey / haffuer forhandlet alting lowlige oc skickelige / skal mand gaa nærmere til Sagen / oc skal hørís begge deris Samtycke / som ville giffue sig tilsammen / Oc skal icke nogen tuingis eller nødis til nogen Person at tage til Ecte / men det skal vere beggis deris fri vilie / saa at ingen kand met rette klage sig at vere nødt der til.

Thi endog Forældrene bør met rette / først at begynde saadant / saa maa de dog alligeuel icke nøde oc tuinge deris Børn imod deris villie: Thi foruden det at tultuingt Ecteskaff icke er ret Ecteskaff / kommer ocsaa denne Wlycke her til / at det gaar sielden saadanne Ecktefolck vel / som saa nødis tilhaabe. Der er sielden Lycke / Velfært eller Endrectighed hos dennem.

HVorfaare at Ecteskaffs samtycke oc Henders tilhobeleggelse skal skee obenbare i Kircken / faar den gantske Menighed / er fire Aarsager. Først / at de som indgaa oc begynde Ecteskaff / skulle vide at denne Stat haffuer sted oc rom vdi Guds Kircke oc Menighed. Dernæst / at de som giffue sig tilsammen skulle vnderuisis oc lærís aff Guds ords Tienere / vdi deris Ecteskaffs begyndelse / met Guds Ord:

For det tredie / at den gantske Kircke oc Menighed skal vere Vidne til deris loulige samquem oc tilhobeføyelse / at de icke leffue met Forargelse / som deris Leffnet skulde meere vere wksykt oc wskickeligt / end louligt oc ærligt. For det sidste / at de kunde hielpis met den gantske Christne Kirckis Forbøn / saa at deris Ecteskaff som de haffue begynt / kand skee Gud til ære / dem selff til nytte oc gaffn / oc den gantske Kircke oc Menighed til opbyggelse / formedelst en Gudelig oc hellig omgengelse vdi Ecteskaff.

NV staar tilbage at her skal kaartelige noget talis om Brøllups Høytid oc Vertskaff / Huor wi skulle acte oc betencke huad der skal vere borte / oc huad der skal vere tilstede.

Aff Christelige oc Ærlige Brøllupper skal for alting disse effterfølgende Laster vere borte / som ere: Først / Fraadzeri oc Druckenskaff. Dernæst / Hoffmod oc Pral. For det tredie / wmaadelig omkaastning. For det fierde / wtuctig / skendig oc gieckelig snack / saadan som hine wtuctige oc wblue Feylere oc Spillemend pleye at haffue / besynderlige paa Landsbyen. For det femte / alt det som kand forhindre Gudelighed / at mand icke lader sig finde vdi Drick / naar Predicken

oc Guds tieniste er vdi Kircken / huor ved Gud fortørnis / oc vor Næste forargis / oc er mange Aarsage til fald oc fordærffuelse.

Der imod skulle disse effterfølgendis Dyder vere tilstæde vdi alle Christelige Brøllups Høytider oc Vertskaff / som ere: Først / Gudfryctighed. Dernæst / Høffuisk oc ærlig Lystighed. For det tredie / Gudelig oc Høffuisk snack oc tale. For det fierde / idelig Bøn oc Ynske / at Gud vilde met sin Velsignelse styrcke oc beuare denne sin Ordning oc Stat: Thi disse styrcker læse wi at haffue veret brugelige vdi de Helligis Brøllupper oc Vertskaff / huorfaare at Gud ocsaa haffuer met sin Velsignelse riglige æret oc Velsignet saadanne Brøllupper / som wi ocsaa i dag kunde see i dette Euangelio.

Om den Anden.

Efterdi wi haffue nu noget talet om Brøllups Høytid / da vil ieg nu kaartelige ocsaa noget handle om Ecteskaff som er begynt oc stadfest / oc vil ieg aleniste tale om tu stycker. Først / vil ieg opregne for huad endelige Sager Ecteskaff er stiftet. Dernæst / vil ieg ocsaa giffue tilkiende ved huilcke Dyder Ecteskaffs samquem kand bliffue kiær oc venlig.

ALle Gudfryctige Christne vide at der ere fire endelige Sager / huorfaare Gud stiftede Ecteskaff: Jblandt huilcke den Første er / at Ectefolck kunde vere hin anden til Hielp oc Trøst. Fordi i det Salomon siger: Væ Soli, det er / Ve den som er ene / naar hand falder da er der ingen som hielper hannem op / Da giffuer hand tilkiende / at indbyrdis Hielp / Trøst / oc Stallbrøderskaff er storlige fornøden / paa det mand diss Taalmodeligere oc bedre kand lide oc omdrage denne Verdens Gienuordighed oc Modgang.

For denne Sag maa vel gamle Folck giffue sig tilsammen vdi Ecteskaff / alligeuel at deris Legeme ere nu gamle oc skrøbelige / saa at de icke kunde affle oc føde Børn.

Den anden Sag er / at mand kand føde Børn til Verden. Thi Gud vil at det Menniskelige Kiøn skal i saa maade beuaris oc holdis ved mact. Derfaare sagde hand til vore første Forældre: Vaaxer oc formerer eder / oc opfylder Jorden.

Den tredie Sag er / at der kand vere en Christen Kircke oc Forsamling vdi huert Ecteskaffs Hus / i huilcken Forældrene / lige som Propheter oc Lærere /

beprydis oc begaffuis met Prophetiske Værdighed / at de skulle vnderuise oc lære deris Børn oc Tiunde / om Gud oc den sande Gudstieniste / oc at Børnene oc Tiundene daglige / lige som vnge Poder oc Planter / skulle vandis oc værquegis / met idelig Lærdom oc Formaning / paa det at de endelige kunde opuaaxe oc bliffue store oc stercke Træ / som kunde bære Troends allersødste oc beste Fruct.

Den fierde Sag er / at mand kand sky Horeri oc Skørleffnet / i denne forkrenckede oc fordærffuede Nature. Thi saa siger Paulus: For Skørleffnets skyld skal huer Mand haffue sin egen Hustru / oc huer Quinde haffue sin egen Mand. Thi Ecteskaff er en Lægedom / imod den allerslemmiste Wkyskheds oc Skørleffnets Synd / i huilcken mange gruelige oc slemme Laster forsamlis oc indeholdis.

Thi først / offuertræder mand fortrædelige der met Guds Low. Dernæst / foruendis ocsaa der met den Naturlige Low. For det tredie / bryder oc offuertræder mand skendelige der met den Verdslige Low. For det fierde / er Skørleffnet er slem wrenlighed / huor met den Aandelige igienfødzsel værstyggelige besmittis. For det femte / er det it skendigt Tiufferi: Thi wi ere icke vore egne / men wi høre den til / som met sit dyrebare Blod haffuer igienkiøfft oss.

For det siette / er det vor Opstandelsis forhaanelse oc forsmædelse: Thi huad kand vere slemmere / end met saadan en skendig Last besmitte sit Legeme / som skal i fremtiden opstaa til euig Herlighed oc Glæde. For det siuende / er Skørleffnet Guds Tempels gruelige besmittelse / som Paulus siger til de Corinther / i den første Epistels siette Capittel.

Effterdi da at vdi Skørleffnet begribis saa mange slemme Synder oc skendige Laster / da tør icke nogen tro eller tencke / at den som denne Synd bedriffuer / skal vndgaa Guds Vrede oc Heffn.

ECteskaffs samquem bliffuer kiær oc venlig imellem Ectefolck / formedelst disse fem Dyder: som er 1. Gudfryctighed. 2. Dyd oc Fromhed. 3. En indbyrdis venlig offuerbærelse. 4. En ret wforfalsket indbyrdis Kierlighed. 5. Oc at huer flitelige vaacter oc vdrætter sin Gierning oc Bestilling.

Gudfryctighed staar met rette fremmest i Taller / Thi der kand intet Venskaff

vere stadigt oc fast / vden det haffuer sin oprindelse vdaff Gud / derfaare er det fornøden at Gudfryctighed maa først vere tilstede / fordi naar Ectefolck sætte sig aluerlige faar / at vere Gud lydige / da bliffuer alting siden læt oc kiert.

Dyd / Fromhed oc Høffuiskhed iblant Ectefolck / gjør lyst oc behagelighed paa begge sider: Thi huor mand øffuer sig vdi Høffuiskhed / Fromhed oc Ærlighed / da bliffuer den indbyrdis omgengelse imellem Ectefolck saa meget diss venligere oc behaligere.

En venlig offuerbærelse / at den ene fordrager oc lider den andens seduane / breck oc skrøbelighed / den er saare fornøden: Fordi vdi denne Naturens skrøbelighed begiffuer sig megen brøst oc forseelse / oc der som den ene icke offuerbær met den anden / oc skiuler saadan forseelse / met en indbyrdis forladelse / da vil der vdaff komme megen Trætte oc Wenighed.

Indbyrdis Kierlighed / som haffuer sin oprindelse vdaff Gudfryctighed oc aff Dyd oc Fromhed / den vdrætter saa meget / at Ectefolck see icke for skarpt oc nøye til huer andris brøst oc forseelse / men see meget igiennem Fingre / oc icke acte det / oc der som de end acte oc see det / saa skiulis det dog oc tiltecktis met Kierlighed. Thi Kierlighed skiuler Syndernes mangfaaldighed / som Petrus siger:

Flittighed oc Vindskibelighed / at huer vdretter trolige sin Gierning oc Bestilling / gjør ocsaa Ecteskaff kiert oc lideligt. Thi naar Ectefolck tage vare paa deris Bestilling oc Embede / oc formercke huer andris Flittighed oc Vindskibelighed / da bliffuer deris samquem oc omgengelse diss kierere oc venligere / oc de opuerckis paa begge sider til diss støre Vindskibelighed / huer vdi din bestilling / saa at den ene legger vind paa at vere lige flittig oc duelig met den anden / at de bere baade en Byrde oc drage met en Line.

Om den Tredie.

Efter at wi nu haffue forklaret / de Artickler som gaffue Aarsage til dette Mirackel / da ville wi nu ansee dette Mirackel oc vnderlige Gierning / met sine omstendige vilkaar.

Dette Mirackel haffuer mange omstendige vilkaar / som ere: 1. Tiden. 2. Aarsagerne. 3. Jesu Moders Forbøn oc det Suar hun fick. 4. Beredelsen til dette

Mirackel. 5. Miracklet i sig selff. 6 Miracklenens stadfestelse. 7. Oc huorledis wi skulle det bruge.

Tiden giffuer Euangelisten tilkiende i det hand siger: at det skeede paa den tredie dag / effter Christus vaar kommen til Galilea / Oc at det vaar det allerførste Jertegn som Jesus gjorde. Derfaare paaminder Tiden oss / at wi met synderlig Flittighed skulle offuerueie denne Mirackel.

Aarsagerne til dette Jertegn vaare fire / saa som wi kunde see vdi Texten / som ere: Først / Brølluppet som skeede vdi Cana i Galilea. Dernæst / at Jesu Moder vaar bøden til Brøllup. Fremdelis / at der fattis Vin. Oc for det sidste / Jomfri Mariæ villige oc tilbøvelige Hierte til at hielpe.

Som der nu fattis Vin / siger Jesu Moder til hannem: De haffue icke Vin. Jesus suarede hende: Quinde huad haffuer ieg met dig at gjøre: Min tid er icke endnu kommen. Christi Moder siger dette her / enten aff metynck / eller oc at hendis Søn skal hielpe i denne nød oc trang / i hues maade hand kan oc mueligt er: Men Christus Suarer hende hart / oc det for drabelige Sagers skyld. Hand kalder hende icke her sin Moder / men Quinde / oc siger fremdelis: Huad haffuer ieg met dig at skaffe: Min Tid kom icke end / Christus tencke sig her vijt om / och saa langt hen / Thi hand saa vel huad Affguderi der vilde i fremtiden komme met Jomfru Mariæ paakaldelse. Hand saa vel at Øyenskalcke oc Hycklere skulde legge hans Moder Maria det til / som Gud Fader oc hannem tilhører.

Derfaare vilde hand met dette Suar giffue oss en nyttig oc drabelig Lærdom / huilcken wi altid vel skulle mercke oc besinde / som er / at wi icke met Helgens wmaadelige dyrckelse oc tieniste / skulle formørcke hans Naffns oc Embedis ære / Oc derfaare regner hand sin Moder vdi tallet iblant andre Quinder / oc taler hende icke saa hart til for ringe Aarsage / oc siger: Huad haffuer ieg met dig at gjøre.

Men hand vil her met giære Skilsmisse imellem sit Embede oc sin Moders oc andre Helgens. Hand vil icke skilie sit Embede at / som hannem alene tilhører / oc der aff legge sin Moder noget til / men hand vil beholde Saliggørelsens Embede for sig selff alene / Derfaare haffue de affgudiske Hycklere giort ilde oc wgudelige / i det at de kalde Jomfru Mariam Himmerigs Dronning / en Meglerske / Liffuet / Sødhed / Naadens Moder / oc Verdens salighed: Fordi mand skal ingen part vdaff vor Salighed legge Jomfru. Mariæ til.

At hand siger fremdelis: Min tid kom icke end / vil hand giffue oss tu ting at betencke / som ere / at hand huerken aff wbesindighed eller ladhed / haffuer forhalet sin Hielp: Oc at hand vel veed raad oc vil hielpe / naar tid oc leylighed sig begiffuer.

Huad giør her JEsu Moder? Hun siger til Tienerne: Huad hand siger eder det giører / Dette hør hen til Beredelsen til dette Jer tegn. Oc fatter her Maria endelige it gaat Haab til sin Søn / at hand skal komme dem til hielp / i deris nød oc trang.

Disse Ord hun siger: Huad hand befaler eder / det giører / de giffue oss en almindelig Lærdom vdi Christi Kircke / hues Figur oc Ledemod Jomfru Maria er. Huad skal da den christne Kircke her vdaff lære? Hun skal lære at hun met Jomfru Maria befaler Christi Tienere oc alle Christne / at de skulle aklyde Christo / oc giøre huad hand befaler / i huor lidet det siunis for Menniskelig fornufft at vere bequemmeligt oc nyttigt.

Der Christus nu seer sin Leylighed / befaler hand Tienerne at de skulle drage Vand i de sex Vandkar / som vaare hensætte effter Jødernis Hycklerske renselsis skick / aff huilcke huert vaar saa stort at der gick vdi to eller tre maader / det er / der gick vdi dennem alle tilhobe hen ved sex Ammer Vin / oc der de nu vaare fylte met Vand / befoel HERren at mand skal antuorde Køgemesteren det at smage: fordi / at ved CHristi hemelige Krafft vaar det nu omuent til Vin som tilforn vaar Vand.

Der nu Køgemesteren smager dette / kalder hand Brudgommen til sig oc siger: Huer mand giffuer først den gode Vin / oc naar de ere druckne / da den som ringere er / men du haffuer giemt den gode Vin indtil nu. Dette sætter Euangelisten til at stadfeste denne vnderlige Gierning met: Thi Køgemesteren bekiender klarlige / at denne Vin er meget bedre / end den de haffde drucket tilforn.

Nu effterfølger dette Mirackels nytte oc brug. Oc hand obenbarede det met / siger Euangelisten / sin Herlighed oc hans Disciple trode paa hannem. Saa vaar derfaare dette Mirackel beskicket til tuende ting / som ere / at obenbare der met Christi Herlighed / Oc at styrcke Disciplene i Troen. Thi saa mange Mirackel som Christus gjorde i Verdé / saa mange Vidnesbyrd haffuer hand om sin

Herlighed / oc saa mange Beseilninger oc Stadfestelser om sin Lærdoms vished / huor ved Troen styrckis i tilhørerne.

Derfaare er denne Christi Mirackels rette brug / at lige som hans Herlighed der ved obenbaris for huer mand / oc hans Lærdom der ved stadfestis oc bekrefftis lige som met it Breff oc Segel: Lige saa skulle wi der aff befatte en stadig Tro / oc i en viss Tillid forlade oss paa hannem.

Men de Mirackel som formørcke Christi ære / oc vdslycke Troen vdi Menniken / ere intet andet end Dieffuelsens Kaagleri / for huilcke Christus formaner oss Matth: i det xxiiij cap. At wi skulle tage oss vel vare. Der skulle opstaa / siger hand / falske Christi og falske Propheter / oc giøre store Tegn oc vnderlige Gierninger / saa at de vdualde skulle ocsaa forføris (om mueligt vaare) vdi vildfarelse: See / ieg haffuer sagt eder det tilforn.

Derfaare skal ingen tro nogle Mirackel oc vnderlige Gierninger / vden de alene / som obenbare Christi Herlighed / oc føde oc stadfeste en stadig Tro til hannem.

Om den Fierde.

EFterdi at her i dette Euangelio neffnis mange Personer / da vil ieg nu kaartelige giffue tilkiende huad Lærdom oc Formaning wi skulle i besynderlighed tage oss til oc mercke / aff huer Persone. Først / skulle wi vdi almindelighed tage Exempel aff alle Giesterne i dette Brøllup / at giøre oss lystige oc glade met Naadelighed / saa at det icke bliffuer til Offfuerflødighed oc Galenskaff / om huilcket der er meere sagt i den første Artickel.

Aff Brudgommen oc Bruden skulle wi lære / at biude Christum til Giest vdi vore Brøllupper oc Giestebud / huilcket skeer / naar wi bruge Guds Gaffuer til høffuisk oc ærlig Glædscaff / met Tacksigelse: Oc lade dem side hiemme som icke er bødne / saa at wi icke haffue dem at dricke vort Øl met.

Aff dette Mirackel skulle alle Brudgommer oc Bruder lære / at der som de biude Christum til Brøllup / da vil hand omuende Vandet til Vin for dem: det er / foruandle alt det som surt og beskt er til søt / rigelige deele sin Velsignelse met dem / saa at dem skal intet fattis.

Aff Christo skulle wi lære / at wi effter vor formue hielpe Brud oc Brudgom / det er / bepryde oc forfremme den Christne Kircke oc hendis Lemmer i hues maade oss mueligt er.

Aff Christo skulle wi atter lære / at det som tilforn haffuer veret holdet vdi vanbrug oc falsk Hellighed / det skulle wi vende til en god oc Gudelig brug / at det kand tiene til Guds Ære oc den christne Kirckis opbyggelse. Disse Vandkar haffue hertil veret vdi vanbrug / oc Jødernis vrang Tro / men Christus bruger dem til at forfremme sin ære / oc den Christne Kircke til opbyggelse.

Saa skulde Kirckens Gods som vdi gammel tid vaar i misbrug / nu vendis til en bedre oc nytteligere Brug.

Aff Maria skulle wi lære / at wi lade oss andris nød oc trang gaa til Hierte / oc paakalde Gud for dem / at hand vil vere hos de Fattige met sin Velsignelse.

Aff Køgemesteren skulle wi lære / at wi met rene Hierter skulle rose oc samtycke Christi Gierninger.

Aff Tienere skulle wi lære / at naar Christus befaler oss noget at giøre / da skulle wi vere hannem lydige / icke see til alene huad hand befaler oss / men meere legge vind paa at giøre det hand befaler.

Aff Christo / Maria oc Disciplene skulle wi lære / at holde ærligt Glædscaff oc Lystighed met Folck / oc tage deris Fattigdom til tacke: Wi skulle ocsaa lære / at bepryde fattige Folckis ærlige Brøllup oc loulige Vertskaff met vor hederlige neruærelse / oc hielpe dem effter vor effne / naar tid oc leylighed det vdkreffuer.

Dette haffue wi nu saa videlige handlet om dette Euangelio / Thi den Materie som her vdi befattis / forhandlis ickon en gang om Aaret.

Jeg haffuer nu talet om Brøllup / oc om Ecteskaff / der hos ocsaa giffuet tilkiende huilcken en stor Synd det siette Budords offuertrædelse er. Jeg haffuer ocsaa forklaret dette Mirackel / met sine omstendige vilkaar / oc huad Lærdom oc Formaning wi skulle tage aff huer Person / som neffnis i dette Euangelio.

Den Allmectige euige Gud vor HERRIS Jesu Christi Fader / giffue oss alle sin

Naade / at wi formedelst dette her Mirackel / kunde styrckis vdi Troen / oc
beuise Gud Fader met sin Søn JEsu CHristo oc den hellig-Aand ret tilbørlig ære
/ vdi sand Guds Fryct oc Troen / huilcken eniste wdødelige oc leffuendis Gud
skee ære / Herlighed oc Mact vdi all Euighed /

AMEN.

Kilde

Postilla Eller Forklaring offuer Euangelia / som almindelige om Søndage oc andre Hellig dage
/ predickes i den christne Kircke / vdi Danmarck oc Norge. aff Niels Hemmingsen (årstal og
forlag ukendt)

Kildetype

Digitalt manuskript

Tags

2. søndag efter helligtrekonger, Første tekstrække, Prædiken, Prædikener fra 1500-tallet,
Reformationen

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/niels-hemmingsens-praediken-2-sondag-efter-helligtrekonger>